

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO

POWIATU WROCŁAWSKIEGO W 2017 r.

Wrocław, marzec 2018 r.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Wrocławiu przedkłada informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego Powiatu Wrocławskiego.

Ocenę stanu sanitarnego Powiatu Wrocławskiego opracowano w oparciu o dokumentację i materiały powstałe w wyniku wykonywania ustawowych zadań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w 2017 roku.

SPIS TREŚCI

1. Sytuacja epidemiologiczna.
2. Warunki zdrowotne środowiska.
3. Warunki sanitarne środowiska pracy.
4. Warunki sanitarne w placówkach oświatowo - wychowawczych.
5. Stan sanitarny zakładów produkcji i obrotu żywnością oraz zakładów żywienia zbiorowego.
6. Działania w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.
7. Wychowanie zdrowotne i promocja zdrowia.
8. Laboratoria.

1. Sytuacja epidemiologiczna

SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA NIEKTÓRYCH CHORÓB ZAKAŻNYCH W POWIECIE WROCŁAWSKIM W 2017 ROKU

Jednostka chorobowa		Liczba przypadków		Zapadalność na 100 tysięcy			
		2016 r.	2017 r.	2016 rok	2017 rok		
				Powiat Wrocławski	Powiat Wrocławski	Województwo Dolnośląskie	Polska
Salmonellozy		16	22	11,92	15,79	12,16	25,27
Biegunki u dzieci do lat 2 (*)		53	102	173,31	301,15	397,69	552,95
Krzusiec		29	9	21,61	6,46	4,06	7,92
Płonica (szkarlatyna)		98	52	73,05	37,33	23,22	42,76
Neuroinfekcje bakteryjne		2	1	1,49	0,72	1,76	1,73
Neuroinfekcje wirusowe		1	-	0,74	-	2,24	2,03
Róża		1	3	0,74	2,15	2,17	13,53
Borelioza z Lyme		21	24	15,65	17,23	29,35	56,02
Ospa wietrzna		442	549	329,49	394,13	324,63	451,71
Odra		-	1	-	0,72	0,17	0,16
Różyczka		4	1	2,98	0,72	0,69	1,29
Wirusowe zapalenie wątroby	typu A	-	7	-	5,02	7,17	7,99
	typu B	18	9	13,41	6,46	5,51	8,57
	typu C	19	13	14,16	9,33	12,37	10,23
AIDS zespół nabytego upośledzenia odporności		2	-	1,49	-	0,48	0,30
Nowo wykryte zakażenia HIV		9	5	6,70	3,59	5,24	3,86
Świnka		3	14	2,23	10,05	3,41	4,34
Grypa		517	2595	385,40	1862,95	8553,61	13125,
Szczepienia przeciw wściekliznie		16	11	11,92	7,90	8,78	21,43

(*) - zapadalność na 10.000 dzieci do lat 2

Monitoring występowania i rozprzestrzenienia chorób zakaźnych na obszarze odpowiedzialności prowadzony w sposób ciągły w 2017 roku przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu wykazał dobrą sytuację epidemiologiczną - w większości podlegających rejestracji jednostek chorobowych objętych nadzorem bieżącym - w relacji do współczynników rejestrowanych dla obszaru kraju oraz w relacji do większości współczynników rejestrowanych w analogicznym okresie ubiegłego roku. Pomimo niekorzystnego, ogólnokrajowego wpływu ruchu stowarzyszeń antyszczepionkowych, odnotowano spadek znacznej liczby rejestrowanych zachorowań (między innymi wielu z tych, w których uzyskać można immunoprotekcję poszczepienną). W roku 2017 ogólnie korzystną i stabilną sytuację epidemiologiczną na terenie Powiatu Wrocławskiego zakłócały, zarówno mające od lat charakter progresywny zjawisko rozprzestrzeniania się zakażeń wywoływanych przez retrowirusy z rodziny Lentivirus, jak również zarejestrowany po raz pierwszy w XXI wieku, związany z postępującą mobilnością i możliwością swobodnego przemieszczania się społeczeństwa, wpływ niekorzystnych procesów o charakterze epidemicznym występujących na obszarze kontynentu, na lokalną sytuację epidemiologiczną.

Dobitnym przykładem tego zjawiska była zwiększona - o charakterze epidemicznym - liczba zachorowań na ostre wirusowe zapalenie wątroby typu A. Po kilku latach bardzo korzystnej sytuacji epidemiologicznej, dotyczącej zachorowań na wzv typu A (od 2011 roku nie rejestrowano, bądź rejestrowano pojedyncze w roku, zawleczone zachorowania) na przestrzeni 2017 roku, w związku z rozwijającą się w krajach EU od końca 2016 roku szybko rosnącą o charakterze epidemicznym liczbą zachorowań na wzv typu A (jak później określono zwłaszcza w środowisku MSM), lokalna sytuacja epidemiologiczna ulegała systematycznemu pogorszeniu, przekładając się w efekcie na rejestrację 7, stopniowo pojawiających się nowych zachorowań o charakterze ostrym, kształtujących współczynnik zapadalności na poziomie 63% wartości średniej rejestrowanej dla Polski. Kształtowanej przede wszystkim przez zachorowania występujące na terenach dużych aglomeracji miejskich. Większość z zachorowań wystąpiła u mężczyzn, zwłaszcza MSM (mężczyzn uprawiających seks z mężczyznami, zarówno o orientacji homo-, jak i biseksualnej). Zachorowania rozprzestrzeniające się w środowisku MSM budzą szczególny niepokój, z uwagi na ograniczony wpływ działań przeciwepidemicznych Państwowej Inspekcji Sanitarnej na eliminację źródeł zakażenia, przerwanie jego dróg szerzenia się i prewencji występowania zakażeń wtórnych, związanych z udziałem zakażonych MSM w produkcji, handlu i redystrybucji żywności, poprzez branżę spożywczą i obiekty żywnościowo-żywieniowe. Opanowanie epidemii znamienne utrudnia relatywnie młody wiek zakażonych, powszechna mobilność młodych ludzi, brak zahamowań w dążeniu do zaspokajania wyłącznie własnych potrzeb oraz nazbyt częsta przypadkowość i krótkotrwałość doboru partnerów. Przedstawiona sytuacja, dotycząca zachorowań na wzv typu A konweniuje z kilkakrotnie już przedstawianymi w charakterystyce stanu bezpieczeństwa, niepokojącymi przesłankami, prowadzącymi do liczniej od średnich krajowych rejestrowanych zachorowań na wzv typu C i zakażeń wirusem HIV.

W 2017 roku utrzymał się zmieniony profil epidemiologii chorób wywoływanych przez wirusy wirusowego zapalenia wątroby typu B i C, manifestujący się stopniowym zmniejszaniem liczby rejestrowanych zachorowań wywołanych wirusem HBV i zmienną liczbą zachorowań wywołanych wirusem HCV. W 2017 roku, wyraźne zmniejszenie liczby zarejestrowanych przypadków dotyczyło zarówno zachorowań wywołanych przez wirus HBV, jak i HCV. W obu przypadkach kształtując współczynniki zapadalności poniżej wartości średnich rejestrowanych dla kraju. Zarejestrowano 9 przypadków, wobec 18 (w roku

2016) przewlekłego zapalenia wątroby typu B. Przełożyło się to na spadek wartości współczynnika zapadalności w stosunku do średniej wartości ogólnopolskiej do poziomu 75,38%. Spośród zarejestrowanych zachorowań jedno wystąpiło u osoby urodzonej w 2000 roku, szczepionej wg PSzO w pierwszej dobie życia (zakażenie HBV wykryto u matki w 2013 roku), a także u 3 osób pomiędzy 18 a 25 rokiem życia, u których wykonano szczepienia wg PSzO w późniejszym terminie, jako szczepienia wyrównawcze. Jedno zachorowanie rozpoznano u uprzednio zakażonego obywatela narodowości koreańskiej. 9 osób z otoczenia zakażonych HBV objęto nadzorem lekarskim oraz obowiązkowymi szczepieniami przeciw wzv typu B.

W ubiegłym roku zarejestrowano 13, wobec 19 w roku 2016 przypadków wirusowego zapalenia wątroby typu C (wzv typu C) o charakterze przewlekłym, potwierdzonych wynikami badań laboratoryjnych. Współczynnik zapadalności był niższy o 34% od wartości roku 2016 i stanowił 91,2% wartości ogólnopolskiej. Nadzorem lekarskim oraz obowiązkowymi szczepieniami objęto 9 osób zakażonych HCV, uprzednio nie szczepionych przeciw wzv typu B. Część z zachorowań była następstwem zabiegów medycznych w tym przetaczania krwi, zwłaszcza przed 1993 rokiem, a także tatuowania, piercing'u i innych zabiegów upiększających, powodujących naruszenie ciągłości tkanek. Dotyczyły także, osób stosujących obecnie lub w przeszłości środki odurzające we wstrzyknięciach oraz w aplikacjach donosowych, stanowiących poważny czynnik ryzyka, zarówno w rozpowszechnianiu zakażeń wirusami HCV, jak również retrowirusami. Uwagę należy zwrócić również na fakt, coraz częściej rejestrowanych zakażeń wirusem wzv typu C, którym towarzyszy potwierdzone laboratoryjnie zakażenie retrowirusowe – wirusem HIV, a w minionym roku również wirusem HAV.

Na przestrzeni minionego roku nie zarejestrowano rozpoznania, dotyczących „choroby wywołanej przez HIV”, czyli AIDS (zespół nabytego upośledzenia odporności). Liczba zarejestrowanych zakażeń wywołanych wirusem HIV u mieszkańców Powiatu Wrocławskiego, uległa obniżeniu do poziomu 2015 roku (5 vs. 9), kształtując współczynnik zapadalności (3,59 vs. 6,70 w roku 2016) na poziomie 93% - nieco niższym od wartości zarejestrowanej, jako średnia dla Polski, a wynoszącej 3,86. Utrzymująca się wysoka wartość niekorzystnego współczynnika, rejestrowanego pomimo, na szeroką skalę zakrojonej, systematycznie prowadzonej kampanii edukacyjnej, świadczy o prognozowanej, złożonej sytuacji epidemiologicznej i odzwierciedleniu na objętym nadzorem terenie złego trendu, manifestowanych coraz powszechniej zachowań społecznych. Relatywnie duża liczba rejestrowanych przypadków, obok dominujących, wysoce ryzykownych zachowań (narkomania, prostytutka, homoseksualizm, tatuowanie i inne zabiegi kosmetyczne przebiegające z naruszeniem ciągłości tkanek), koreluje z bardzo dobrze prowadzoną w rejonie odpowiedzialności diagnostyką w kierunku HIV/AIDS, jak i dobrą zgłaszalnością rozpoznanych przypadków przez lekarzy.

Wyższe od wartości roku 2016, zgodne z sytuacją epidemiologiczną w kraju były liczby zachorowań na choroby, których rozpowszechnienie związane jest z szeroko pojętym stanem sanitarnym. Dotyczy to zatruc pokarmowych, salmoneloz (współczynnik zapadalności stanowiący ok. 62,48% średniej zapadalności dla Polski) i biegunek u dzieci do lat 2 (współczynnik zapadalności stanowiący ok. 54,46% średniej zapadalności dla Polski, w roku 2016 – ok. 36,6%). Nie zarejestrowano ognisk zbiorowego zatrucia pokarmowego, rodzimych oraz zawleczonych zachorowań na czerwonkę, dur brzuszny i dur rzekomy.

W minionym okresie sprawozdawczym normalizacji uległa liczba rejestrowanych przypadków płonicy (52 vs. 98), kształtując współczynnik zapadalności na poziomie 87,3% wartości średniej, rejestrowanej dla Polski. Znamienne obniżyła się liczba rejestrowanych

zachorowań na krztusiec W minionym roku zarejestrowano 9, wobec 29 w 2016 roku zgłoszonych do PSSE we Wrocławiu przypadków zachorowań, kształtujących wartość współczynnika zapadalności na poziomie 81,56% rejestrowanej dla kraju. Cztery zachorowania wystąpiły u dzieci w wieku 7-12 lat, jedno u 17-latka (wszystkie dzieci szczepione wg obowiązującego PSZO). Pozostałe 4 zachorowania dotyczyły osób dorosłych. Dwie osoby z powodu nasilonych duszności hospitalizowano. Pozostałe dzieci i osoby dorosłe leczone były ambulatoryjnie w POZ.

Na zbliżonym poziomie rejestrowano zachorowania na boreliozę z Lyme. Zachorowania na boreliozę rozpoznano u 20 osób dorosłych i 4 dzieci w wieku 5-11 lat.. Wystąpiły one wyłącznie w postaci rumienia wędrującego po ukłuciu kleszcza. Pacjentów leczono ambulatoryjnie w poradniach specjalistycznych i w POZ. W dwóch przypadkach osoby chore hospitalizowano w oddziale zakaźnym.

Na przestrzeni 2017 roku zarejestrowano wyłącznie po jednej neuroinfekcji (w postaci zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych) bakteryjnej i nieokreślonej, kształtujących współczynnik zapadalności na poziomie 41,6% , średniej wartości rejestrowanej dla Polski. Nie zarejestrowano neuroinfekcji o etiologii wirusowej. Przypadki zachorowań hospitalizowano w oddziałach zakaźnych.

Na terenie Powiatu Wrocławskiego w 2017 roku nie zarejestrowano przypadków zachorowań na ostre nagminne porażenie dziecięce, leptospirozy i legionelozę.

Sytuację epidemiologiczną objętych nadzorem chorób przenoszonych drogą płciową określić można jako dobrą i stabilną. W roku 2017, w Powiecie Wrocławskim zarejestrowano 6 (wobec 3 w roku 2016) zachorowań na kiłę, odpowiadających współczynnikowi zapadalności na poziomie 0,94, co stanowi ok. 23% wartości rejestrowanej dla Polski. Cztery przypadki postaci wczesnej, 1 postaci późnej i 1 zachorowanie inne. Zarejestrowano również po jednym zachorowaniu na rzeżączkę i chorobę przenoszoną drogą płciową wywołaną przez chlamydie. Zaobserwowano wzrost liczby zgłoszeń wśród mężczyzn w grupie wiekowej 25-29 lat.

W ramach realizowanego, w roku 2017 nadzoru epidemiologicznego nad gruźlicą, PPIS we Wrocławiu prowadził stałe działania nadzorowo-administracyjne. Zarejestrowano 20, wobec 45 w roku 2016 zgłoszeń, w tym 16 nowych zachorowań na gruźlicę i 4 wznowy. Liczba osób prątkujących na terenie Powiatu wynosiła 15, nie prątkowało 5 osób. U 19 chorych rozpoznano płucną, a u 1 osoby poza-płucną postać gruźlicy. W minionym roku, 4 osoby zmarły z powodu gruźlicy i chorób towarzyszących. Wydano 1 decyzję administracyjną z rygorem natychmiastowej wykonalności.

Pomimo dużej aktywności „ruchów anty-szczepionkowych” w dalszym ciągu, korzystna - za wyjątkiem świnki i odrzy - była sytuacja epidemiologiczna chorób, przeciw którym prowadzone są szczepienia ochronne. W 2017 roku, uległa zmianie korzystna sytuacja epidemiologiczna, dotycząca odrzy i świnki. W związku z uchylaniem się od obowiązku szczepień ochronnych wzrosła liczba zarejestrowanych zachorowań na świnkę, podnosząc współczynnik zapadalności do wartości przekraczającej o 131% wartość rejestrowaną dla kraju. Zanotowano jeden przypadek odrzy u 2,5-letniej dziewczynki, nie szczepionej przeciwko odrze z powodu częstych infekcji i wyjazdów z kraju. Dziewczynka wraz z rodzicami przebywała przed zachorowaniem w Tajlandii. Przypadek hospitalizowano, a zachorowanie zmieniło współczynnik zapadalności do poziomu 4,5-krotnie przekraczającego wartość rejestrowaną dla kraju. Nie zarejestrowano zachorowań na błonicę i tężec. Zarejestrowano 1 zachorowanie na różyczkę, przekładające się na wartość współczynnika zapadalności na poziomie ok. 56% określonego dla kraju (w roku 2016 - równego z określonym dla Polski).

Programem Szczepień Ochronnych objętych było 27.747 (w roku 2016 - 26.302) dzieci i młodzieży do 19 roku życia. Realizowany był on przez 31 punktów szczepień w podmiotach leczniczych, w ramach Praktyki Lekarza Rodzinnego. Nie stwierdzono nieprawidłowości w prowadzeniu przez świadczeniodawców dokumentacji szczepień. W większości grup wiekowych, wykonawstwo szczepień osiągało poziom od 54% do blisko 99% (średnio – około 80%), z trudem pozwalając uzyskać właściwą, poszczepienną odporność populacyjną. Stosunkowo niska wyszczepialność w ubiegłym roku, podobnie jak w latach 2015 i 2016 wynikała z rosnącej aktywności „ruchów anty-szczepionkowych”. Zarejestrowano i opracowano 34 przypadki niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP), dotyczących głównie, poliwalentnych szczepionek z grupy szczepionek zalecanych i alternatywnych, w tym 1 NOP poważny.

W 2017 roku liczba zarejestrowanych w Powiecie Wrocławskim przypadków pokąsania ludzi przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę wynosiła 37, wobec 47 w roku 2016. Najczęściej psy (23) i koty (13). W 11 przypadkach osoby pokąsane poddano poekspozycyjnym szczepieniom przeciw wściekliznie (8 osób zaszczepiono pięcioma dawkami). Szczepienia przerwano u 3 osób (po przedstawieniu wyniku ujemnej obserwacji weterynaryjnej). Nie zgłoszono przypadków wykrycia zakażenia wirusem wścieklizny, wśród zwierząt na terenie Powiatu Wrocławskiego.

PSSE we Wrocławiu w realizacji zadań własnych w sytuacjach kryzysowych, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości wystąpienia w rejonie odpowiedzialności chorób wysoko zakaźnych i szczególnie niebezpiecznych kontynuował współpracę z podmiotami współdziałającymi z Państwową Inspekcją Sanitarną (Urząd Wojewódzki, policja, straż miejska, PSP, władze samorządowe, inspekcja weterynaryjna). Dotyczyły one likwidacji i ograniczenia skutków zdarzeń kryzysowych, oraz utrzymania bezpieczeństwa epidemiologicznego na terenie Powiatu Wrocławskiego, a także określenia roli PSSE, w obszarze zakresu i kompetencji realizacji przedmiotowych przedsięwzięć. Uczestniczył również w projekcie Wojewody Dolnośląskiego; Systemu Ostrzegania, Alarmowania i Informowania Województwa Dolnośląskiego - „Kleopatra”, uczestnicząc m. in. w szkoleniu i prowadzonym w grudniu treningu, a także w listopadowych ćwiczeniach KSWSiA.

Na terenie Powiatu Wrocławskiego, w 2017 roku stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych udzielał Orthos Szpital Wielospecjalistyczny Sp. z o.o. w Komorowicach przy ul. Wrocławskiej 2 oraz 3 zakłady opiekuńczo–lecnicze (ZOL) będące przedsiębiorstwami podmiotów leczniczych.

Ambulatoryjne świadczenia zdrowotne udzielane były w 13 samodzielnych publicznych zakładach opieki zdrowotnej oraz 75 przedsiębiorstwach podmiotów leczniczych. W 16 podmiotach leczniczych lub ich filiach prowadzona była działalność diagnostyczna, laboratoryjna, poradniana psychologiczno-psychiatryczna, rehabilitacyjna, etc. Praktykę zawodową lekarską w ramach indywidualnej, indywidualnej specjalistycznej i grupowej praktyki lekarskiej, prowadziło 179 lekarzy i lekarzy dentystów. Uzupełniały je 2 praktyki zawodowe pielęgniarskie. Prowadzono nadzór sanitarny, dotyczący realizacji wymagań sanitarno-higienicznych stawianych podmiotom leczniczym i praktykom zawodowym, problematyki zagadnień dezynfekcji i sterylizacji, realizacji wdrożonych, właściwych dla podmiotów procedur przeciwepidemicznych oraz gospodarki odpadami medycznymi w nadzorowanych placówkach.

W 2017 roku, w Powiecie Wrocławskim przeprowadzono czynności kontrolne w 15 podmiotach leczniczych. Część z kontroli została przeprowadzona na wniosek strony, w

związku z wydaniem opinii dla nowo uruchamianego podmiotu. Stan sanitarno-techniczny nowych podmiotów ocenia się jako bardzo dobry.

Stan sanitarno-techniczny skontrolowanych w 2017 roku podmiotów leczniczych, realizujących świadczenia zdrowotne całodobowe i stacjonarne ocenia się jako dobry, zgodny z obowiązującym stanem prawnym. Nie stwierdzono uchybień sanitarno-technicznych ani porządkowych. Programy dostosowawcze zostały w większości zrealizowane. Pozostałe, są na ukończeniu realizacji.

Stwierdzone nieprawidłowości, to brak kontroli wewnętrznej w zakresie zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym oraz aktualizacji procedur epidemiologicznych. W kontrolowanych placówkach (podmiotach leczniczych i praktykach zawodowych) nie stwierdzono poważnych uchybień w zakresie utrzymania bieżącej czystości i porządku. Stwierdzone podczas prowadzonych czynności kontrolnych nieprawidłowości to:

- w pomieszczeniach porządkowych brak zlewów/punktów czerpalnych do celów porządkowych
- pomieszczenia higieniczno-sanitarne nie są dostosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo
- brak pomieszczeń higieniczno-sanitarnych dla pracowników (pokoje śniadań, szatnie)..

Podstawowym źródłem zaopatrzenia obiektów w wodę są gminne wodociągi sieciowe będące pod stałym nadzorem sanitarnym PSSE we Wrocławiu. W rocznej ocenie, jakość wody z wodociągów sieciowych we Wrocławiu odpowiada wymaganiom sanitarnym rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Rezerwowe ujęcia wody posiadają 4 przedsiębiorstwa podmiotów leczniczych prowadzących działalność w Powiecie Wrocławskim. Rezerwowe źródło zaopatrzenia w wodę posiada Orthos Szpital Wielospecjalistyczny Sp. z o.o. w Komorowicach przy ul. Wrocławskiej 2. W trzech zakładach opiekuńczo-leczniczych rezerwowym źródłem zaopatrzenia w wodę pozostają studnie zakładowe.

W poddanych kontroli przedsiębiorstwach podmiotów leczniczych stwierdzono prawidłowe postępowanie z odpadami w miejscach ich wytwarzania, jak również prawidłową gospodarkę odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi.

2. Warunki zdrowotne środowiska

Nadzorem sanitarnym objęto obiekty użyteczności publicznej oraz urządzenia produkujące wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Ogółem w 2017 roku przeprowadzono 240 kontroli.

Zaopatrzenie w wodę do spożycia przez ludzi.

Na obszarze Powiatu Wrocławskiego zewidencjonowano i eksploatowano 44 wodociągi sieciowe.

L.p.	Przedział produkcji wody [m ³ /d]	Ilość wodociągów	Ilość kontroli
1	10.001-100.000	0	0
2	1.001-10.000	9	20
3	101-1.000	25	58
4	< 100	10	18
	Suma	44	96

Wodociągi w przedziale produkcji 10 001 -100 000 m³/d.

Brak wodociągów o podanej wydajności.

Wodociągi w przedziale produkcji 1001 - 10 000 m³/d.

Powiat Wrocławski – 9 wodociągów sieciowych

1. Wodociąg sieciowy Nadolice Wielkie, gmina Czernica,
2. Wodociąg sieciowy Kąty Wrocławskie, gmina Kąty Wrocławskie,
3. Wodociąg sieciowy Pietrzykowice, gmina Kąty Wrocławskie,
4. Wodociąg sieciowy Krzyżowice, gmina Kobierzyce,
5. Wodociąg sieciowy Biskupice Podgórne, gmina Kobierzyce,
6. Wodociąg sieciowy Piecowice, gmina. Długołęka,
7. Wodociąg sieciowy Świątniki, gmina Sobótka,
8. Wodociąg sieciowy Święta Katarzyna, gm. Siechnice,
9. Wodociąg sieciowy Żórawina, gmina Żórawina.

Źródłem wody dla wodociągów sieciowych są ujęcia wód głębinowych (studnie głębinowe). Z produkowanej wody wodociągowej w 2017 roku korzystało 61 418 odbiorców.

Do badań laboratoryjnych pobrano łącznie 177 próbek kontrolnych wody, oznaczono łącznie 419 parametrów mikrobiologicznych i 2423 parametry fizyko-chemiczne.

Stwierdzone przekroczenia:

- Wodociąg sieciowy Pietrzykowice - w 1 próbce wody stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej liczby bakterii grupy coli.
- Wodociąg sieciowy Biskupice Podgórne - w 1 próbce wody stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej liczby bakterii grupy coli, w 1 – nieakceptowalny smak wody.
- Wodociąg sieciowy Świątniki - w 1 próbce wody stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej liczby mikroorganizmów w temp. (22±2)^o C po 72 oraz niklu,

- Wodociąg sieciowy Kąty Wrocławskie - w 3 próbkach wody stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej liczby bakterii grupy coli, w 1 próbce – przekroczenie dopuszczalnego poziomu pH, w 1 – mętności.
- Wodociąg sieciowy Piecowice - w 1 próbce wody stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego poziomu mętności.

W przypadkach gdy w pojedynczych próbkach stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów, zarządcy wodociągów podejmowali skuteczne działania korygujące oraz przedstawiali wyniki badań laboratoryjnych, potwierdzające prawidłową jakość wody, zgodną z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r.

w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2015, poz.1989).

Jakość wody produkowanej i rozprowadzanej przez wymienione wodociągi sieciowe, na podstawie wszystkich wykonanych badań, oceniono jako wodę spełniającą wymagania norm sanitarnych.

Przeprowadzono 20 kontroli w zakresie spełnianie wymagań sanitarnych i technicznych w/w urządzeń wodociągowych. Stan techniczny i sanitarny skontrolowanych obiektów i urządzeń ujmujących i uzdatniających wodę – dobry.

Wodociągi w przedziale produkcji 101 - 1000 m³/d.

Tereny wiejskie – 25 wodociągów sieciowych:

1. Wodociąg sieciowy Długołęka, gmina Długołęka,
2. Wodociąg sieciowy Śliwice, gmina Długołęka,
3. Wodociąg sieciowy Siedlec Trzebnicki, gmina Długołęka,
4. Wodociąg sieciowy Łozina, gmina Długołęka,
5. Wodociąg sieciowy Borowa, gmina Długołęka,
6. Wodociąg sieciowy Łosice, gmina Długołęka,
7. Wodociąg sieciowy Jordanów Śląski, gmina Jordanów Śląski,
8. Wodociąg sieciowy Smolec, gmina Kąty Wrocławskie,
9. Wodociąg sieciowy Gniechowice, gmina Kąty Wrocławskie
10. Wodociąg sieciowy Sadków, gmina Kąty Wrocławskie,
11. Wodociąg sieciowy Kębłowice, gmina Kąty Wrocławskie,
12. Wodociąg sieciowy Gniechowice Spółdzielnia Mieszkaniowa, gm. Kąty Wrocławskie,
13. Wodociąg sieciowy Tyniec Mały, gmina Kobierzyce,
14. Wodociąg sieciowy Księginice, gmina Kobierzyce,
15. Wodociąg sieciowy Cieszyce, gmina Kobierzyce,
16. Wodociąg sieciowy Kobierzyce, gmina Kobierzyce,
17. Wodociąg sieciowy Tyniec nad Ślężą, gmina Kobierzyce,
18. Wodociąg sieciowy Mietków, gmina Mietków,
19. Wodociąg sieciowy Stróża, gmina Mietków,
20. Wodociąg sieciowy Suchy Dwór, gmina Siechnice,
21. Wodociąg sieciowy Łukaszowice, gmina Siechnice,
22. Wodociąg sieciowy Węgry, gmina Żórawina,
23. Wodociąg sieciowy Bratowice, gmina Żórawina,
24. Wodociąg sieciowy Polakowice / Stary Śleszów, gmina Żórawina,
25. Wodociąg sieciowy PPO Siechnice, gmina Siechnice.

Źródłem wody dla 25 wodociągów sieciowych są ujęcia głębinowe (studnie). Z wody produkowanej przez wodociągi sieciowe korzystało 66 661 stałych odbiorców.

Pobrano 249 próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, oznaczono sumarycznie 558 jednostkowych parametrów mikrobiologicznych i 3673 jednostkowych parametrów fizykochemicznych.

Stwierdzone przekroczenia:

- Wodociąg sieciowy Łukaszowice - w 1 próbce wody stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego poziomu chloru wolnego oraz nieakceptowalny smak wody.
- Wodociąg sieciowy Śliwice - w 1 próbce wody stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego poziomu manganu ogólnego oraz mętności.
- Wodociąg sieciowy Borowa - w 1 próbce wody stwierdzono przekroczenie mętności, w kolejnej – dopuszczalnego poziomu indeksu nadmanganowego.
- Wodociąg sieciowy Suchy Dwór - w 1 próbce wody stwierdzono nieakceptowalny smak i zapach wody, w kolejnej – nieakceptowalny smak wody.
- Wodociąg sieciowy Gniechowice - w 1 próbce wody stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego poziomu mętności.
- Wodociąg sieciowy Gniechowice Spółdzielnia Mieszkaniowa „Ślęza” - w 2 próbach wody stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego poziomu mętności.
- Wodociąg sieciowy Jordanów Śląski - w 1 próbce wody stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej liczby bakterii grupy coli, w drugiej – dopuszczalnego poziomu mętności,
- Wodociąg sieciowy Kębłowice - w 1 próbce wody stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego poziomu mętności.
- Wodociąg sieciowy Łozina – w 1 próbce stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej liczby mikroorganizmów w temp. $(22\pm 2)^{\circ}\text{C}$ po 72 , w kolejnej próbce – dopuszczalnej wartości twardości.
- Wodociąg sieciowy Tyniec n/Ślężą – w 1 próbce stwierdzono przekroczenie poziomu manganu ogólnego.
- Wodociąg sieciowy Łosice - w 1 próbce wody - nieakceptowalny smak wody.
- Wodociąg sieciowy Sadków – w 4 próbkach stwierdzono ponadnormatywną liczbę bakterii grupy coli.
- Wodociąg sieciowy Siedlec Trzebnicki – w 1 próbce stwierdzono ponadnormatywną liczbę bakterii grupy coli

W przypadkach gdy w pojedynczych próbkach stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów, zarządcy wodociągów podejmowali skuteczne działania korygujące oraz przedstawiali wyniki badań laboratoryjnych, potwierdzające prawidłową jakość wody.

PPIS we Wrocławiu wydał decyzję na zarządcę wodociągu sieciowego Sadków – Zakład Gospodarki Komunalnej sp. z o.o., ul. 1-go Maja 26b, Kąty Wrocławskie – zarządzającą doprowadzenie wskaźnika mikrobiologicznego (liczba bakterii grupy coli) do wymagań zgodnych z normami sanitarnymi. W badaniach kontrolnych pięciu próbek wody pobranych z wodociągu sieciowego Sadków wykonanych przez PPIS we Wrocławiu stwierdzono dalsze przekroczenia parametru mikrobiologicznego, w kolejnych badaniach wykonane przez zarządcę wodociągu nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wartości parametrów mikrobiologicznych.

Wodociąg sieciowy PPO Siechnice – przedsiębiorstwo PPO Siechnice od czerwca 2017 r. wznowił sprzedaż wody uzdatnionej do ZGK Siechnice w ilości ok. 500 m^3 / d. Wodociąg produkuje łącznie ok. 1300 m^3 /d, w tym na cele produkcyjne ok. 860 m^3 /d.

Przeprowadzono 58 kontroli sanitarnych wodociągów sieciowych.
Stan techniczny urządzeń wodociągowych produkujących wodę w ramach zbiorowego zaopatrzenia nie budził zastrzeżeń.

Wodociągi w przedziale produkcji < 100 m³/d.

Tereny wiejskie – 10 funkcjonujących wodociągów sieciowych:

1. Wodociąg sieciowy Karolin, gmina Jordanów Śląski,
2. Wodociąg sieciowy Bogdaszowice, gmina Kąty Wrocławskie,
3. Wodociąg sieciowy Sulistrowiczki, gmina Sobótka,
4. Wodociąg sieciowy Jaksonów, gmina Żórawina,
5. Wodociąg sieciowy Żerniki Wielkie, gmina Żórawina,
6. Wodociąg sieciowy Pałac Krobielowice, gmina Kąty Wrocławskie,
7. Wodociąg sieciowy Pensjonat „Mieszko i Jagienka” Sulistrowiczki, gmina Sobótka,
8. Wodociąg sieciowy Motel „Stanica”, Mirosławice gmina Sobótka (wyłączony z eksploatacji w IV kwartale 2017 r.),
9. Wodociąg sieciowy Stacja Badawcza Trzody Chlewnej, Żerniki Wielkie, gm. Żórawina,
10. Wodociąg sieciowy Apetito, Byków-Borowa, gmina Długołęka.

Z wody wodociągowej produkowanej przez wodociągi korzystały 2782 osoby.

Pobrano i wykonano badania laboratoryjne 46 próbek kontrolnych wody przeznaczonej do spożycia, wykonano łącznie 88 oznaczeń jednostkowych parametrów mikrobiologicznych i 482 oznaczenia parametrów fizykochemicznych.

Stwierdzone przekroczenia:

- Wodociąg sieciowy Bogdaszowice - w 2 próbkach wody stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego poziomu mętności i żelaza ogólnego, w 1 próbce - mętności.
- Wodociąg sieciowy Pałac Krobielowice – w 1 próbce wody stwierdzono nieakceptowalny zapach wody,
- Wodociąg sieciowy Karolin - w 1 próbce wody stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego poziomu chloru wolnego, w kolejnej liczby bakterii grupy coli,
- Wodociąg sieciowy Żerniki Wielkie - w 1 próbce wody stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej liczby bakterii grupy coli,
- Wodociąg sieciowy Pensjonat Mieszko i Jagienka – w 1 próbce wody stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej liczby bakterii grupy coli,
- Wodociąg sieciowy Zajazd Stanica – w 1 próbce wody stwierdzono przekroczenia . dopuszczalnego poziomu mętności, żelaza ogólnego, manganu ogólnego oraz nieakceptowalny zapach wody.

Zarządcy w/w wodociągów podjęli działania korygujące i przedłożyli wyniki potwierdzające prawidłową jakość wody dostarczanej odbiorcom. W badaniach kontrolnych jakość wody odpowiadała wymaganiom sanitarnym.

Wodociąg sieciowy Pensjonat Mieszko i Jagienka – w związku ze stwierdzonym przekroczeniem dopuszczalnej liczby bakterii grupy coli (22 jtk/100 ml) PPIS we Wrocławiu wydał decyzję zobowiązującą do doprowadzenia parametru mikrobiologicznego do wymagań zgodnych z normami sanitarnymi. Kontrolne badania próbek wody potwierdziły wykonanie nałożonego na zarządcę obowiązku.

Skontrolowano 10 urządzeń wodociągowych, przeprowadzając łącznie 18 kontroli sanitarnych. Stan techniczny wszystkich funkcjonujących obiektów oraz urządzeń ujmujących i uzdatniających wodę – dobry.

W Powiecie Wrocławskim ze „statusem studnie czynne” zewidencjonowano 10 studni publicznych, w tym „Źródełko Sulistrowiczki”. Nadzorem laboratoryjnym objęto źródło Sulistrowiczki, w miejscowości Sulistrowice w gm. Sobotka, z którego woda zwyczajowo wykorzystywana jest z przeznaczeniem do spożycia. PPIS we Wrocławiu pobrał 2 próbki kontrolne wody do badań laboratoryjnych, jakość wody odpowiadała wymaganiom sanitarnym.

Informacje nt. zwodociągowania miejscowości na obszarze powiatu wrocławskiego.

Wszystkie miejscowości w powiecie wrocławskim są miejscowościami zwodociągowanymi.

Ocena jakości wody ujmowanej do celów wodociągowych.

Woda z ujęć podziemnych.

W 2017 r. przeprowadzono ocenę jakości wód podziemnych dla 27 wodociągów sieciowych. Na podstawie wykonanych badań laboratoryjnych próbek wód podziemnych, ujmowanych z przeznaczeniem na cele wodociągowe dla wodociągów:

- Pietrzykowice Świątniki, Sadków: wody odpowiadały klasie II wód,
- Kębłowice, Smolec, Bogdaszowice, Gniechowice, Kąty Wrocławskie, Pietrzykowice, Stróża, Węgry, Spółdzielnia Mieszkaniowa „Ślęza” Gniechowice, Stacja Badawcza Trzody Chlewnej: wody odpowiadały klasie III wód,
- Łukaszowice, Mietków, Żórawina, Jaksonów, Żerniki Wielkie, Polakowice, Bratowice, Nadolice Wielkie: wody odpowiadały klasie IV wód,
- Święta Katarzyna: wody odpowiadały V klasie wód

zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U.2016, poz. 85).

Ocena jakości wody w kąpieliskach i miejscach wykorzystywanych do kąpieli.

Na nadzorowanym terenie w 2017 r. funkcjonowało 1 miejsce wykorzystywane do kąpieli: „Błękitna Laguna” Siechnice.

Badania wody wykonywali zarządzający obiektami przed rozpoczęciem sezonu kąpieliskowego i w jego trakcie. Przedłożono do wglądu cząstkowe oceny wody, która w znacznej większości odpowiadała wymaganiom sanitarnym ustalonym dla wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli, zgodnym z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 08 kwietnia 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. Nr 86, poz. 478).

Przeprowadzono łącznie 5 kontroli, nie stwierdzono naruszenia przepisów sanitarnych.

W trakcie trwania sezonu, na podstawie wykonanych badań wody (z nadzoru przez PPIS we Wrocławiu oraz okazywanych przez zarządców obiektów) jakość wody w akwenach określono jako przydatną do kąpieli. W 2017 r. nie zgłoszono interwencji dotyczących jakości wody w miejscach wykorzystywanych do kąpieli.

Stan sanitarny wody ciepłej w budynkach użyteczności publicznej.

W 2017 r. kontynuowano nadzór sanitarny nad instalacjami wody ciepłej u budynkach użyteczności publicznej. Nadzorem laboratoryjnym objęto: zakłady opieki zdrowotnej zamkniętej:

1. Zakład Opiekuńczo-Lecznicy Jasz kotle 21,
2. Zakład Opiekuńczo-Lecznicy, Lipowa 44, Wierzbice.

Woda ciepła użytkowa w podanych wyżej obiektach spełniała wymagania mikrobiologiczne w zakresie bakterii z rodzaju Legionella.

Hotele i obiekty świadczące usługi noclegowe.

W 2017 r. skontrolowano 8 hoteli oraz obiektów świadczących usługi hotelarskie. Przeprowadzono 8 kontroli. Stan sanitarny w roku 2017 ocenia się jako dobry.

Pływalnie kryte

Na nadzorowanym terenie w 2017 r. funkcjonowały 3 pływalnie kryte. Przeprowadzono 7 kontroli. Stan sanitarno -porządkowy nie budził zastrzeżeń.

Tereny rekreacyjne i pasy zieleni

Stan sanitarny skontrolowanych obiektów ocenia się jako dobry .

Wiaty przystankowe komunikacji podmiejskiej

Stan sanitarny skontrolowanych obiektów ocenia się jako dobry .

3. Warunki sanitarne środowiska pracy

Na terenie Powiatu Wrocławskiego w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu w 2017 roku znajdowało się 349 zakładów zatrudniających 24352 osób. Były to zakłady o zróżnicowanej liczbie zatrudnionych tj.

- do 9 osób - 140 zakładów
- od 10 do 49 osób - 130 zakładów
- od 50 do 249 osób - 58 zakładów
- od 250 i więcej - 21 zakładów

W 2017 roku objęto nadzorem 90 zakładów zatrudniających 6217 osób, co stanowiło ok. 25,52 % ogółu zatrudnionych. Były to zakłady, w których istniały zagrożenia zawodowe tzn. pracownicy mieli kontakt z czynnikami szkodliwymi lub uciążliwymi dla zdrowia oraz zakłady zajmujące się produkcją i dystrybucją substancji i mieszanin chemicznych. Do czynników szkodliwych i uciążliwych należały:

- czynniki chemiczne – tj. dymy spawalnicze zawierające aerozole metali (żelazo, mangan, miedź, chrom, nikiel), gazy (tlenki azotu, tlenek węgla) kwasy, stosowane niebezpieczne substancje i mieszaniny chemiczne, tworzywa sztuczne (np. polistyren, polipropylen)
- czynniki fizyczne – tj. hałas, wibracja ogólna i miejscowa, mikroklimat gorący
- pyły – zawierające włókna azbestowe, wolną krystaliczną krzemionkę, pyły organiczne pochodzenia roślinnego i zwierzęcego
- czynniki uciążliwe – np. sposób wykonywania pracy, w tym ruchy monotypowe i wymuszona pozycja ciała.

W 2017 roku na terenie powiatu przeprowadzono 108 kontroli. Na podstawie prowadzonego nadzoru oraz przeprowadzonych badań i pomiarów środowiska pracy stwierdzono, że w warunkach przekroczenia najwyższego dopuszczalnego stężenia lub natężenia czynników szkodliwych dla zdrowia pracowało 956 osób co stanowiło 3,92% ogółu zatrudnionych. Przekroczenia dotyczyły głównie hałasu (osób pracujących w tym przekroczeniu było 942) oraz pyłu zawierającego wolną krzemionkę (117 osób). Występowały one najczęściej w przemyśle wydobywczym i elektromaszynowym, produkcji wyrobów metalowych, jak i niemetalowych, przemyśle spożywczym, produkcji wyrobów z drewna oraz produkcji chemikaliów. Pracodawcy, u których pracownicy byli narażeni na hałas sporządzili i wprowadzili w życie program działań organizacyjno- technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia pracowników na hałas ponadnormatywny. Oznakowano strefy narażenia. Pracownicy stosują środki ochrony słuchu. Poprawiono warunki pracy w zakresie przekroczeń normatywów higienicznych poprzez serwis i konserwację maszyn i urządzeń, modernizację systemu wentylacyjnego, zmiany technologiczne procesów produkcyjnych, szkolenie pracowników w zakresie poprawnego i bezpiecznego posługiwania się środkami pracy, skrócenie czasu narażenia.

Dokonano kontroli warunków pracy i oceniono narażenie zawodowe pracowników zatrudnionych w poszczególnych zakładach w tym w zakładach z sektora gospodarki ściekami i odpadami. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: braku wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy (hałasu, zapylenia), braku rejestrów i kart badań i pomiarów w/w czynników szkodliwych, braku w ocenie ryzyka zawodowego zagrożeń występujących na stanowiskach pracy, braku instrukcji bhp stanowiskowych, braku szafek typu bhp, złego stanu sanitarno- higienicznego pomieszczeń (np. brak umywałek i zlewozmywaków, brak szafek do przechowywania posiłków własnych pracowników lub szafki bardzo zniszczone, zły stan techniczny podłóg,

zagrzybione i brudne tynki ścian i sufitów), braku wentylacji w pomieszczeniach socjalnych i sanitarnych, braku znaków nakazujących stosowanie odpowiednich środków ochrony indywidualnej na stanowiskach pracy, na których występuje taka konieczność. Wydano decyzje administracyjne nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

Najczęściej stosowanymi zabezpieczeniami pracowników przed działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia były:

- hermetyzacja procesów technologicznych,
- wentylacja ogólna i miejscowa, klimatyzacja
- stosowanie ochron osobistych z certyfikatem Centralnego Instytutu Ochrony Pracy
- właściwa organizacja pracy (np. rotacja pracowników)

Warunki sanitarno- higieniczne kontrolowanych zakładów były bardzo zróżnicowane. Istniały zakłady, w których nie było zastrzeżeń pokontrolnych i takie, w których stwierdzano uchybienia.

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami np. brakiem badań i pomiarów czynników szkodliwych na stanowiskach pracy, brakiem instrukcji bezpiecznej i higienicznej pracy, złym stanem sanitarno – technicznym pomieszczeń produkcyjnych oraz zaplecza socjalnego wszczęto postępowanie administracyjne oraz wydano stosowne decyzje administracyjne. Jednocześnie należy stwierdzić, że pracownicy w większości objęci byli profilaktyczną opieką lekarską oraz zapoznani z oceną ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy.

Skutkami biologicznymi narażenia zawodowego na czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy były choroby zawodowe. W 2017 roku z terenu Powiatu Wrocławskiego zgłoszono 22 sprawy dotyczące chorób zawodowych. Wydano 5 decyzji stwierdzających chorobę zawodową pod postacią pylicy płuc, choroby zawodowej narządu głosu, przewlekłych chorób układu ruchu oraz obwodowego układu nerwowego wywołanych sposobem wykonywania pracy oraz chorobę zakaźną pod postacią boreliozy w rolnictwie.

4. Warunki sanitarne w placówkach oświatowo - wychowawczych

Na terenie Powiatu Wrocławskiego w 2017 r. skontrolowano 37 placówek w tym:

- 10 żłobków,
- 13 przedszkoli i punktów przedszkolnych,
- 7 szkół podstawowych,
- 3 placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- 4 placówki sezonowe.

Przedmiotem oceny w czasie kontroli sanitarnych były :

- stan techniczny i sanitarny pomieszczeń,
- ilość i jakość urządzeń sanitarnych,
- prawidłowe meble dostosowane do wzrostu dzieci i młodzieży,
- posiadanie przez placówki atestów /certyfikatów na sprzęt meblowy, sportowy oraz urządzenia stanowiące wyposażenie placów zabaw,
- prawidłowo ułożone tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych,
- właściwe oświetlenie sztuczne,
- posiadanie infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego,
- opieka medyczna nad uczniami,
- prowadzenie dożywiania w szkołach.

Charakterystyka poszczególnych grup obiektów

Żłobki, przedszkola, punkty przedszkolne

W 2017 r. z 36 żłobków objętych nadzorem skontrolowano 10. W żłobkach tych opiekę znalazło 191 dzieci. Przeprowadzono 14 kontroli. Skontrolowane placówki znajdowały się w budynkach przystosowanych, o dobrym standardzie techniczno-sanitarnym. W 2 żłobkach podczas kontroli stwierdzono posiadanie zbiorników bezodpływowych (szambo).

Niewłaściwe warunki do utrzymania higieny osobistej odnotowano w 1 niepublicznym żłobku, w którym stwierdzono zaniedbania natury higieniczno-porządkowej w szatni i łazience dla dzieci. Osobę winną zaniedbań ukarano mandatem.

W 1 żłobku podczas kontroli odnotowano uchybienia sanitarne w zakresie:

- niewłaściwego oświetlenia sztucznego w pomieszczeniach pobytu dzieci,
- niehigienicznego przechowywania pościeli i leżaków oraz braku ich oznakowania celem przypisania do konkretnego dziecka,
- niezapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania przez dzieci z placu zabaw z uwagi na nie wkopane i bez certyfikatów urządzenia do zabaw oraz brak zabezpieczenia piaskownicy przed zanieczyszczeniem jej odchodami zwierząt.

Wszczęto postępowania administracyjne i wystawiono decyzje.

W 2017 r. skontrolowano 13 przedszkoli i punktów przedszkolnych na 70 w ewidencji. W skontrolowanych placówkach opieką i nauką objętych było 1093 dzieci. Ogółem przeprowadzono 22 kontrole.

Wszystkie skontrolowane przedszkola i punkty przedszkolne mieściły się w budynkach przystosowanych; posiadały też właściwe warunki do utrzymania higieny.

W 2 przedszkolach podczas kontroli odnotowano posiadanie zbiorników bezodpływowych (szambo).

Tylko 1 placówkę przedszkolną wykazano jako budynek w złym stanie technicznym z uwagi na zły stan sanitarno-techniczny podłóg parkietowych w salach zajęć dla dzieci, przy czym w

2 pomieszczeniach pod podłogą znajdował się szkodliwy dla zdrowia subit, który wymagał usunięcia; ponadto stwierdzono niewłaściwe oświetlenie sztuczne oraz nie zapewnione bezpieczne użytkowanie urządzeń i sprzętu do zabaw na placu zabaw z uwagi na nie wkopane urządzenia i nie posiadające certyfikatów. Wszczęto postępowanie administracyjne i wystawiono decyzje.

Ergonomia mebli przedszkolnych była przedmiotem zagadnień kontrolnych ogółem w 13 przedszkolach i punktach przedszkolnych. Skontrolowano 648 stanowisk w 39 oddziałach.

Nieprawidłowości w zakresie dostosowania do wymagań ergonomii edukacyjnego sprzętu meblowego odnotowano w 1 przedszkolu w 4 oddziałach i dotyczyły 24 stanowisk. Wszczęto postępowanie administracyjne i wystawiono decyzje. W okresie sprawozdawczym strona wykonała obowiązki.

Szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne

Z 51 objętych ewidencją szkół wszystkich typów skontrolowano 7 szkół podstawowych, w których naukę pobierało 2648 uczniów.

Wszystkie skontrolowane szkoły znajdowały się w budynkach przystosowanych, o dobrym standardzie techniczno-sanitarnym; posiadały też właściwe warunki do utrzymania higieny.

Nieprawidłowości odnotowano tylko w 1 szkole podstawowej, która nie zapewniła uczniom miejsca na pozostawienie części podręczników i przyborów szkolnych. Wszczęto postępowanie i wystawiono decyzje. W okresie sprawozdawczym strona wykonała obowiązki.

W trakcie pełnionego nadzoru nad higieną procesu nauczania oceniono dostosowanie mebli do wzrostu uczniów w 6 szkołach podstawowych (w 40 oddziałach skontrolowano 728 stanowisk; nieprawidłowości nie stwierdzono). Dokonano również oceny rozkładów zajęć lekcyjnych w 6 szkołach podstawowych w 125 oddziałach. W tym zakresie również nie odnotowano uchybień.

Przedmiotem kontroli były także warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

Na 7 skontrolowanych szkół 1 nie posiadała infrastruktury do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego. Szkoła ta korzystała z siłowni i sali fitnessu.

Wszystkie skontrolowane szkoły podstawowe zapewniły posiłki obiadowe dla 961 uczniów; w placówkach tych realizowane były także akcje „mleko w szkole” oraz „owoce i warzywa w szkole” w ramach programu rządowego,

W 7 skontrolowanych szkołach podstawowych 6 placówek posiadało gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.

Internaty, bursy, domy studenckie, placówki z pobytem całodobowym, placówki wsparcia dziennego oraz placówki wychowania pozaszkolnego

W 2017 r. spośród 10 placówek w ewidencji (tj. 8 placówek z pobytem całodobowym i 2 placówek wsparcia dziennego) skontrolowano 3 placówki opiekuńczo-wychowawcze (domy dziecka) dla 35 wychowanków.

Zakresem kontroli objęto stan sanitarno-techniczny pomieszczeń mieszkalnych, magazynowych, węzłów sanitarnych, kuchni, pokoi do nauki oraz wszystkich innych pomieszczeń, z których korzystali wychowankowie (świetlice, pralnie, suszarnie itp.). Przedmiotem kontroli były również stan i ilość pościeli i bielizny pościelowej oraz sposób jej przechowywania, jak również stan techniczny sprzętu meblowego oraz oświetlenia sztucznego, w szczególności w pokojach mieszkalnych i pokojach do nauki. Kontrole potwierdziły właściwy stan sanitarno-techniczny tych placówek.

Placówki sezonowe.

Podczas kontroli placówek wypoczynku w 2017 r. skontrolowano 3 wypoczynki w miejscu zamieszkania na 46 zgłoszonych oraz 1 wypoczynek w obiekcie hotelowym lub innym obiekcie, w którym świadczone są usługi hotelarskie na 5 zgłoszonych wypoczynków. Z wypoczynków w skontrolowanych placówkach skorzystało 66 dzieci i młodzieży.

Dzieci wypoczywały w dobrych warunkach. Kontrole nie wykazały żadnych zaniedbań dotyczących stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń, w tym mieszkalnych, sanitarnych, magazynowych i innych pomieszczeń, z których korzystali uczestnicy wypoczynku, jak również najbliższego otoczenia budynków. Wszyscy organizatorzy zapewnili dożywianie uczestnikom wypoczynków.

W trakcie kontroli pracownicy oddziału nie odnotowali wśród uczestników wypoczynków zachorowań, hospitalizacji, urazów / wypadków i zatruc pokarmowych.

5. Stan sanitarny zakładów produkcji i obrotu żywnością oraz zakładów żywienia zbiorowego

Na terenie Powiatu Wrocławskiego w 2017 r. w rejestrze zakładów pod nadzorem PPIS we Wrocławiu znajdowało się 1 737 zakładów w tym:

- 313 zakładów produkcji żywności,
- 503 zakładów obrotu żywnością,
- 202 zakładów żywienia zbiorowego otwartego,
- 169 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego,
- 530 środków transportu,
- 20 wytwórni i miejsc obrotu wyrobami i materiałami do kontaktu z żywnością.

W 2017 r. ogółem skontrolowano 423 zakłady. Przeprowadzono w nich 611 kontroli sanitarnych w tym 58 w związku z interwencjami. Kontrole interwencyjne dotyczyły powiadomień alarmowych lub informacyjnych Głównego Inspektora Sanitarnego w ramach systemu RASFF (systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach) oraz wniosków konsumentów.

Wydano 111 decyzji administracyjnych w tym 1 decyzję unieruchomienia działalności zakładu oraz 3 decyzje zakazu wprowadzania produktu do obrotu. Decyzje administracyjne nakładały na przedsiębiorców obowiązek usunięcia nieprawidłowości technicznych, uzupełnienia lub weryfikacji dokumentacji GHP/GMP i HACCP. Za zaniedbania sanitarno-porządkowe nałożono 25 mandatów w tym 1 mandat za nieprawidłowy stan sanitarny pojazdu, warunki przewozu żywności. W pozostałych przypadkach transport żywności do punktów sprzedaży detalicznej odbywał się środkami transportu dostosowanymi do rodzaju przewożonej żywności.

W zakładach żywienia zbiorowego otwartego i zamkniętego nie odnotowano zatruc pokarmowych.

Procedury i instrukcje dobrej praktyki higienicznej (GHP) i dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) wdrożono w 932 zakładach żywnościowo-żywnościowych. Zasady systemu HACCP (analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli) wdrożono w 867 zakładach tj. w 50 % zakładów. W pozostałych zakładach prowadzone jest postępowanie administracyjne mające na celu wyegzekwowanie obowiązku opracowania, wdrożenia i utrzymania procedur i instrukcji GHP/GMP oraz zasad systemu HACCP.

Z zakładów produkcyjnych, miejsc obrotu detalicznego i hurtowego, w wytwórniach i miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością pobrano do badań 143 próbek i 21 próbek nie spełniało wymagań.

W roku 2017 przeprowadzono kontrole graniczne zarówno towarów pochodzących z importu, jaki i wysyłanych na eksport poza Unię Europejską.

W czasie kontroli produktów pochodzących z importu przeprowadzono 669 kontroli dot. żywności i oceniono jej 2626 partii. W przypadku materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oceniono 1167 partie w czasie 358 kontroli.

W roku 2017 wydano 592 świadectwa o braku zastrzeżeń do jakości zdrowotnej dla żywności dla żywności przeznaczonej na eksport.

W okresie sprawozdawczym dokonano 592 kontrole żywności wysyłanej na eksport, w trakcie których oceniono 2626 partii żywności.

Charakterystyka skontrolowanych zakładów

Zakłady produkcji środków spożywczych

Wytwórnice lodów i automaty do lodów

W rejestrze zakładów objętych nadzorem organów Inspekcji Sanitarnej zarejestrowano 1 wytwórnię lodów oraz 5 automatów do lodów. Przeprowadzono 7 kontroli sanitarnych w tej grupie obiektów. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości sanitarnych, zakłady posiadały opracowaną i wdrożoną dokumentację GHP/GMP oraz zasady systemu HACCP. Stan sanitarny tych zakładów był zadowalający. Wydano 3 decyzje administracyjne nakazujące m.in. zapewnienie prawidłowego znakowania środków spożywczych. Nie zatwierdzono w roku sprawozdawczym nowopowstałych wytwórni lub automatów do lodów.

Piekarnie

Na terenie Powiatu Wrocławskiego najliczniejszą grupę zakładów produkujących żywność stanowią piekarnie. W rejestrze wpisano 23 piekarnie. Przeprowadzono 31 kontrole w 22 zakładach objętych nadzorem. Wydano 19 decyzji administracyjnych.

W 96 % zarejestrowanych piekarni wdrożono procedury i instrukcje dobrej praktyki higienicznej (GHP) i dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) oraz zasady systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli (HACCP).

Najczęściej spotykanymi nieprawidłowościami w tej grupie obiektów są:

- brak funkcjonalności pomieszczeń,
- brak prowadzenia kontroli własnej producentów lub jej dokumentowania, w tym brak wyników badań laboratoryjnych,
- brak wydzielonych pomieszczeń do ekspedycji gotowych wyrobów,
- brak wyników badań gotowych produktów,
- brak prawidłowego stanu technicznego pomieszczeń produkcyjnych, magazynowych, socjalno-sanitarnych,
- brak oznakowania dla wprowadzanych do obrotu handlowego wyprodukowanych własnych wyrobów gotowych, w zakresie podania obowiązkowych informacji przekazywanych konsumentom na temat żywności nieopakowanej, w tym informacji na temat wszelkich składników lub substancji pomocniczych w przetwórstwie wymienionych w załączniku II lub uzyskanych z substancji lub produktów wymienionych w załączniku II rozporządzenia 1169/2011, powodujących alergie lub reakcje nietolerancji, użytych przy wytworzeniu lub przygotowywaniu żywności i nadal obecnych w produkcie gotowym, nawet jeżeli ich forma uległa zmianie.

W tej grupie zakładów są produkowane produkty regionalne i tradycyjne. Chleb chłopski wpisano na Listę Produktów Tradycyjnych prowadzoną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Jest to chleb pszenno-żytni produkowany metodą tradycyjną, na naturalnym zakwasie.

Przeprowadzono 1 kontrolę interwencją w ramach systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach.

W związku z anty-sanitarnymi warunkami produkcji, nieprawidłowym stanem technicznym urządzeń, pomieszczeń unieruchomiono Piekarnię. Przedsiębiorca zlikwidował działalność.

W okresie sprawozdawczym nie wpisano do rejestru żadnej nowopowstałej piekarni.

Nie pobierano próbek wyrobów piekarskich do badań laboratoryjnych.

Ciastkarnie

W 2017 r. skontrolowano wszystkie ciastkarnie będące pod nadzorem PPIS we Wrocławiu. W 8 ciastkarniach przeprowadzono 15 kontroli. Wydano 7 decyzji administracyjnych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w utrzymaniu czystości- nie nakładano mandatów na przedsiębiorców.

We wszystkich nadzorowanych zakładach wdrożono procedury i instrukcje GHP/GMP oraz zasady systemu HACCP.

Najczęściej spotykane nieprawidłowości w tej grupie obiektów to:

- brak możliwości zapewnienia prawidłowej funkcjonalności pomieszczeń,
- nieprawidłowy stan techniczny ścian, sufitów lub posadzek,
- brak wyników badań gotowych produktów, brak oznakowania dla wprowadzanych do obrotu handlowego wyprodukowanych własnych wyrobów gotowych, w zakresie podania obowiązkowych informacji przekazywanych konsumentom na temat żywności nieopakowanej, w tym informacji na temat wszelkich składniki lub substancji pomocniczych w przetwórstwie wymienionych w załączniku II lub uzyskanych z substancji lub produktów wymienionych w załączniku II rozporządzenia 1169/2011, powodujących alergie lub reakcje nietolerancji, użytych przy wytworzeniu lub przygotowywaniu żywności i nadal obecnych w produkcie gotowym, nawet jeżeli ich forma uległa zmianie.

W zakładach tych w celu poprawy warunków transportu wyrobów ciastkarskich z miejsc produkcji do punktów sprzedaży właściciele systematycznie dokonują wymiany, środków transportu na rzecz samochodów chłodni.

W ciastkarniach pobrano do badań laboratoryjnych 5 próbek żywności- wszystkie prawidłowe.

Przetwórnictwo owocowo-warzywne

Na terenie Powiatu Wrocławskiego w 2017 r. funkcjonowało 12 przetwórnictwa owocowo-warzyny. Do tej grupy zakładów należą kwaszarnie kapusty i ogórków, zakład obróbki wstępnej, rozdrabniania i konfekcjonowania warzyw oraz winiarnia produkująca wina gronowe w oparciu o owoce z własnej winnicy.

Skontrolowano 10 zakładów, przeprowadzono w nich 12 kontroli. Celem zapewnienia prawidłowego stanu sanitarno - technicznego, prawidłowego znakowania produktów wydano 5 decyzji administracyjnych.

We wszystkich nadzorowanych przetwórnich owocowo-warzywnych opracowano i wdrożono procedury i instrukcje GHP/GMP oraz zasady systemu HACCP.

W 2017 r. na terenie działalności PPIS we Wrocławiu powstały 2 nowe przetwórnie.

Browary

W rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS wpisane są 4 browary.

W Browarze w Chrzastawie Wielkiej odbywa się produkcja piwa niepasteryzowanego wyłącznie na potrzeby restauracji. Browarnia w Sobótce prowadzi działalność w zakresie produkcji piwa regionalnego o zawartości 10%, 12% i 16% ekstraktu. Działalność w kolejnym browarze w Sobótce polega na produkcji piwa dolnej fermentacji jasnego i ciemnego typu Lager w ilości 8-10 tys. litrów miesięcznie. Browar w Kątach Wrocławskich jest zakładem o dobrym stanie technicznym o charakterze rzemieślniczym w technologii „mini browaru”.

Skontrolowano w 2017 r. 3 browary zlokalizowane w powiecie. Stan sanitarno-techniczny tych zakładów jest prawidłowy.

Wpisane do rejestru browary posiadają opracowaną dokumentację dobrych praktyk higienicznych i produkcyjnych oraz zasady systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli HACCP.

Wytwórnice naturalnych wód źródlanych i stołowych

Na terenie Powiatu Wrocławskiego znajduje się jedna Rozlewnia Wód Źródlanych. Zakład jest wpisany do rejestru i posiada decyzję zatwierdzenia w zakresie produkcji i sprzedaży napojów bezalkoholowych gazowanych i niegazowanych, wody źródlanej gazowanej i niegazowanej w opakowaniach jednostkowych oraz wydmuchu butelek PET z preformy dla własnych potrzeb oraz magazynowania i sprzedaż wody mineralnej i źródlanej gazowanej i niegazowanej w opakowaniach jednostkowych produkowanej w Zakładzie w Krynicy – Zdrój.

Jest to zakład o dobrym stanie sanitarno-technicznym. Zakład posiada opracowaną dokumentację GHP/GMP i HACCP. W 2017 r. przeprowadzono kontrolę w ww. zakładzie.

W zakładzie nie uruchomiono produkcji wody, działalność polegała jedynie na wprowadzaniu do sprzedaży wody wyprodukowanej w innym zakładzie.

Zakłady garmazeryjne

W rejestrze wpisanych jest 5 zakładów garmazeryjnych. Nadzorem objęto wszystkie zakłady. Wszystkie skontrolowane zakłady posiadają wdrożone procedury i instrukcje GHP/GMP oraz zasady systemu HACCP. W tej grupie zakładów stan sanitarno – techniczny jest zróżnicowany. Pod nadzorem PPIS we Wrocławiu znajdują się zakłady o dobrym stanie sanitarno-technicznym, wyposażone w urządzenia produkcyjne wykonane ze stali

nierdzewnej i prawidłowo rozwiązana funkcjonalnością, eliminującą zanieczyszczenia krzyżowe oraz zakłady, które ze względu na lokalizację są нефunkcjonalne, bez możliwości rozbudowy i modernizacji.

W zakładach tych najczęściej kwestionuje się brak prawidłowego znakowania, brak wyników badań przeprowadzonych w ramach kontroli właścicielskiej, brak funkcjonalności pomieszczeń. Transport wyrobów garmażeryjnych do punktów sprzedaży detalicznej odbywa się środkami transportu przystosowanymi do przewozu środków spożywczych z możliwością stałego monitoringu temperatury w części załadunkowej.

W 2017 r. likwidacji uległy 2 zakłady w Kątach Wrocławskich oraz w Suchym Dworze.

Wytwórnice wyrobów cukierniczych

W okresie sprawozdawczym nadzorem objęto 6 wytwórni wyrobów cukierniczych, przeprowadzono łącznie 8 kontroli.

Wytwórnice cukiernicze systematycznie modernizują linie produkcyjne i rozszerzają asortyment produkowanych wyrobów. Zakłady w tej grupie obiektów charakteryzują się dobrym stanem sanitarno – technicznym.

We wszystkich zakładach wdrożono procedury i instrukcje GHP/GMP oraz zasady systemu HACCP. Ponadto w wielu zakładach wdrożono systemy zapewnienia jakości zgodnie z normami PN-EN-ISO.

Wytwórnice koncentratów spożywczych

W okresie sprawozdawczym nadzorem objęto 2 wytwórnice koncentratów spożywczych, tj. zakład produkujący mieszanki koncentratów, polepszacze do wypieku pieczywa i wyrobów ciastkarskich z udziałem preparatów enzymatycznych oraz zakład produkcji proszku lodowego i gofrowego.

W zakładach tych przeprowadzono 2 kontrole sanitarne. Stan techniczny tych zakładów jest prawidłowy.

Produkcja w tych zakładach oparta jest na wdrożonych procedurach i instrukcjach GMP/GHP oraz zasadach systemu HACCP. Ponadto w obu zakładach wdrożono systemy zapewnienia jakości wg normy EN-ISO 9001:2001. Systemy bezpieczeństwa i jakości certyfikowane są przez upoważnione firmy zewnętrzne.

Pozostałe zakłady produkcji żywności:

Do grupy tych obiektów należą m.in.:

- wytwórnice tłuszczów roślinnych,
- wytwórnice suplementów diety,
- zakłady przemysłu zbożowo- młynarskiego,

- inne wytwórnie żywności w tym podmioty prowadzące produkcję pierwotną żywności pochodzenia roślinnego.

W ww. zakładach przeprowadzono 46 kontroli. W celu poprawy stanu sanitarnego wydano 4 decyzje administracyjne. W zakładach tych wdrożono procedury i instrukcje GHP/GMP oraz zasady systemu HACCP i inne systemy jakości, a w zakładach produkcji pierwotnej – procedury dobrej praktyki rolniczej. Do rejestru zakładów pod nadzorem PPIS we Wrocławiu sukcesywnie na wniosek przedsiębiorców dopisywane są zakłady produkcji pierwotnej prowadzące działalność w zakresie produkcji produktów pierwotnych pochodzenia roślinnego m.in. warzywa, owoce oraz zboża.

Miejsca obrotu środkami spożywczymi

Sklepy, kioski spożywcze, obiekty ruchome i tymczasowe i inne obiekty obrotu żywnością

W rejestrze zakładów w 2017 r. znajdowało się:

- 365 sklepów spożywczych w tym 21 super i hipermarketów,
- 7 kiosków,
- 6 obiektów ruchomych i tymczasowych,
- 36 innych obiektów obrotu żywnością.

Skontrolowano 98 sklepów (w tym 16 super i hipermarketów), 3 obiekty ruchome i tymczasowe, 11 innych obiektów obrotu detalicznego żywnością. Przeprowadzono w nich 188 kontroli w tym 21 w super i hipermarketach.

W związku z interwencjami przeprowadzono w tej grupie obiektów 29 kontroli. Część wniosków uznano za zasadne. Zarzuty wnioskodawców dotyczyły głównie braku prawidłowego stanu sanitarnego sklepów, nieprzestrzegania ciągłości łańcucha chłodniczego dla środków spożywczych łatwopsujących się oraz wprowadzania do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości.

Wydano 23 decyzje administracyjne, nałożono 13 mandatów karnych.

W 383 zakładach tej grupy obiektów wdrożono procedury i instrukcje GHP, w 374- zasady systemu HACCP. W większości zakładów system HACCP wdrożono na zasadach wstępnych tj. w oparciu o procedury i instrukcje GHP, po dokonaniu analizy zagrożeń mikrobiologicznych i fizyko-chemicznych magazynowanej i wprowadzanej do obrotu żywności.

Podczas kontroli sanitarnych najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to:

- niedostosowanie masy towarowej do możliwości magazynowych i ekspedycyjnych,
- brak przestrzegania segregacji asortymentowej na regałach i w urządzeniach chłodniczych,
- brak przestrzegania procedur i instrukcji GHP i podstawowych zasad higieny,
- brak zachowanej higieny personelu,
- zły stan sanitarno- techniczny.

Magazyny hurtowe

W 2017 r. w ewidencji PSSE we Wrocławiu znajdowało się 89 magazynów hurtowych. W zakładach tych przeprowadzono 81 kontroli sanitarnych, w tym 16 interwencyjnych w związku z powiadomieniami alarmowymi lub informacyjnymi Głównego Inspektora Sanitarnego w ramach systemu RASFF mającymi na celu nadzorowanie procesu wycofania z obrotu żywności niebezpiecznej oraz wnioskami osób skarżących. Wydano 2 decyzje administracyjne. W grupie tych obiektów nie nakładano mandatów karnych. Do badań laboratoryjnych w roku sprawozdawczym pobrano 113 próbek żywności – 20 zdyskwalifikowano. Próbkę dyskwalifikowano głównie za nieprawidłowe znakowanie oraz za obecność pałeczek z rodzaju *Salmonella*.

Wszystkie nadzorowane hurtownie posiadają opracowaną dokumentację GHP, zasady systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli HACCP.

Systematycznie następuje poprawa stanu technicznego magazynów hurtowych wynikająca z przenoszenia istniejących hurtowni, dotychczas funkcjonujących w starych budynkach, do nowoczesnych centrów logistycznych.

W Powiecie Wrocławskim funkcjonują Centra Logistyczne na terenie, których działają liczne hurtownie wprowadzające do obrotu różne produkty w tym środki spożywcze. Warunki magazynowania żywności w tych obiektach są prawidłowe. Większość tych obiektów dysponuje pomieszczeniami magazynowymi o dużych powierzchniach użytkowych, z zapleciami socjalnymi spełniającymi wymagania techniczne, sanitarne o wysokim standardzie. Zakłady te wyposażone są w doki załadowczo- rozładowcze z placami manewrowymi.

Wydano 2 decyzje zakazujące wprowadzanie do obrotu produktów.

Środki transportu

W rejestrze PPIS we Wrocławiu znajduje się 530 środków transportu. W okresie sprawozdawczym kontrole sanitarne środków transportu przeprowadzano przede wszystkim w związku ze zgłaszanymi przez właścicieli samochodów wnioskami o zatwierdzenie i wpis do rejestru. Zatwierdzono i wpisano do rejestru w 2017 r. 50 środków transportu. Do oględzin przedstawiane są w większości przypadków nowozakupione środki transportu z nowoczesnym wyposażeniem, urządzeniami monitorującymi nie tylko temperaturę przewozu żywności ale czas transportu, postoju tj. elektroniczne termometry, rejestratory, tachografy.

Przeprowadzono kontrole sanitarne 59 samochodów. Stan sanitarno- techniczny skontrolowanych samochodów był zadowalający. W jednym przypadku stwierdzono nieprawidłowy stan sanitarny pojazdu dostarczającego posiłki do szkoły oraz brak odpowiednich warunków przewozu żywności. Osobę odpowiedzialną ukarano mandatem karnym i wszczęto postępowanie administracyjne.

W dalszym ciągu obserwuje się poprawę jakości świadczonych usług przez podmioty gospodarcze w zakresie transportu środków spożywczych.

W 2017 r. wydano decyzje zatwierdzające również dla środków transportu świadczących usługi dla firm cateringowych w zakresie dostarczania środków spożywczych, półproduktów, posiłków do zakładów żywienia zbiorowego takich jak: żłobki,

przedszkola, szkoły i stołówki pracownicze. Posiłki do tych zakładów dostarczane są w izotermicznych naczyniach transportowych. Wydzielone zostały również samochody do odbioru resztek pokonsumpcyjnych ww. zakładów.

Zakłady żywienia zbiorowego otwarte

W 2017 r. w rejestrze zakładów objętych nadzorem organów Inspekcji Sanitarnej znajdowały się 202 zakłady żywienia zbiorowego otwartego (w tym 83 zakłady małej gastronomii). W okresie sprawozdawczym skontrolowano 46 zakładów gastronomicznych, w tym 15 zakładów małej gastronomii. Przeprowadzono w nich 84 kontrole w tym 4 w związku z interwencjami. Wydano 27 decyzji administracyjnych. Decyzje administracyjne nakładano celem zapewnienia prawidłowego stanu technicznego pomieszczeń oraz przeprowadzenia w ramach kontroli własnej badań laboratoryjnych produkowanych potraw. Nałożono 6 mandatów.

W roku sprawozdawczym wpisano do rejestru 20 nowopowstałych zakładów w tym 10 zakładów małej gastronomii.

W 155 zakładach opracowano procedury i instrukcje GHP/GMP, a w 133 zasady systemu HACCP. W większości zakładów system HACCP wdrożono na zasadach wstępnych.

Przeprowadzono 4 kontrole interwencyjne w tej grupie obiektów dotyczące niewłaściwej jakości zdrowotnej produkowanych potraw. Dwie z nich uznano za zasadne.

W związku z powyższym zastosowano sankcje karne, wszczęto postępowanie administracyjne celem wyegzekwowania poprawy.

W grupie tych obiektów nie pobierano próbek żywnościowych do badań laboratoryjnych.

Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego

W 2017 r. w rejestrze PPIS we Wrocławiu znajdowało się 169 zakładów. W grupie tych obiektów funkcjonowały:

- 18 stołówek pracowniczych,
- 14 bufetów przy zakładach pracy,
- 5 bloków żywienia w szpitalach,
- 5 bloków żywienia w domach opieki społecznej,
- 30 stołówek w żłobkach i domach małego dziecka,
- 22 stołówek szkolnych,
- 1 stołówka w internacie,
- 3 stołówki na koloniach i półkoloniach,
- 56 stołówek w przedszkolach,
- 1 stołówka w domu dziecka i młodzieży,

- 4 stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych,
- 4 zakłady usług cateringowych,
- 6 innych zakładów żywienia.

W porównaniu do danych z roku 2016, zwiększyła się ilość bloków żywienia w szpitalach, stołówek w żłobkach, stołówek szkolnych, stołówek na koloniach i półkoloniach, w przedszkolach oraz zakładów usług cateringowych.

W okresie sprawozdawczym skontrolowano 56 zakładów, przeprowadzono w tych zakładach 66 kontroli sanitarnych w tym 1 w bloku żywienia w przedszkolu w związku z interwencją dotyczącą wprowadzania do obrotu środka spożywczego objętego powiadomieniem w ramach systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i RASFF. Wydano 11 decyzji administracyjnych. W 163 zakładach opracowano dokumentację dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej, zasady systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli HACCP w 159 zakładach. Za nieprawidłowy stan sanitarny nałożono na przedsiębiorców 2 mandaty karne.

Stołówki w żłobkach i domach małego dziecka

W rejestrze PPIS wpisanych jest 30 stołówek. W 2017 r. przeprowadzono 16 kontroli w 13 skontrolowanych zakładach. Dokonano wpisu do rejestru 4 nowopowstałych stołówek w żłobkach.

W 28 nadzorowanych zakładach opracowano i wdrożono dokumentację dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej oraz zasady analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli HACCP. Stan sanitarno- techniczny skontrolowanych zakładów był prawidłowy- nie nakładano mandatów karnych na przedsiębiorców.

Stołówki w przedszkolach

W rejestrze zakładów objętych nadzorem PPIS we Wrocławiu znajduje się 56 stołówek w przedszkolach zlokalizowanych w Powiecie Wrocławskim. W 2017 r. przeprowadzono 18 kontroli sanitarnych w blokach żywienia w przedszkolach w tym w 11 prowadzących samodzielną produkcję potraw dla dzieci i w 7 prowadzących żywienie dzieci w systemie cateringowym. Dokonano kontroli interwencyjnej w bloku żywienia w przedszkolu w związku z interwencją dotyczącą wprowadzania do obrotu środka spożywczego objętego powiadomieniem w ramach systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności RASFF.

25 zakładów wpisanych do rejestru posiada wdrożone procedury i instrukcje GHP/GMP oraz zasady systemu HACCP.

W części zakładów prowadzone są wydawalnie posiłków utworzone w ramach rządowego programu dożywiania dzieci.

W niektórych zarejestrowanych blokach żywienia w przedszkolach i punktach przedszkolnych żywienie dzieci realizowane jest poprzez zewnętrzne firmy cateringowe. Posiłki wydawane dzieciom do konsumpcji przygotowywane są na podstawie jadłospisów

dekadowych układanych przez personel przedszkoli tj. intendentki i kucharki lub przez pracowników firm cateringowych. W placówkach, które nie posiadają wydzielonych i prawidłowo wyposażonych zmywalni naczyń stołowych, posiłki dla dzieci wydawane są w naczyniach jednorazowego użytku.

W trakcie kontroli sanitarnych najczęściej kwestionowano:

- nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń, urządzeń i sprzętów,
- nieprawidłowy układ funkcjonalny pomieszczeń.

W Powiecie Wrocławskim dokonano odbioru nowopowstałego przedszkola z żywieniem w systemie cateringowym.

Stołówki pracownicze

Skontrolowano 5 stołówek pracowniczych, przeprowadzono w nich 5 kontroli. Wszystkie zakłady wpisane do rejestru PPIS we Wrocławiu posiadają opracowaną dokumentację GHP/GMP. 89% wpisanych do rejestru zakładów posiada opracowane zasady systemu HACCP.

W grupie tych obiektów wydano 2 decyzje administracyjne.

Bloki żywienia w szpitalach

W tej grupie zakładów ujęte są kuchnie centralne, kuchnie zależne oraz rozdzielnie posiłków i kuchenki oddziałowe. Nadzorem objęto 3 bloki żywienia w szpitalach. We wszystkich blokach żywienia zakładach opracowana jest dokumentacja i wdrożone są zasady dobrych praktyk GHP i GMP oraz wdrożony jest system HACCP. W wielu zakładach przeprowadzone zostały audyty systemu HACCP, w związku z wdrażaniem przez szpitale systemu ISO.

Dokonano wpisu do rejestru nowopowstałego bloku żywienia w szpitalu.

Pozostałe zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego

Do grupy tych obiektów należą m.in.:

- 14 bufetów przy zakładach pracy,
- 5 bloków żywienia w domach opieki społecznej,
- 22 stołówki szkolne,
- 1 stołówka w internacie,
- 3 stołówki na koloniach/ półkoloniach,
- 1 stołówka w domu dziecka,
- 4 stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych,
- 4 zakłady usług cateringowych,

- 6 innych zakładów żywienia.

W 58 zakładach opracowano i wdrożono zasady dobrych praktyk higienicznych i produkcyjnych, w 56- zasady systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli HACCP. W 2017 r. dokonano wpisu nowopowstałych zakładów:

- 1 bufetu przy zakładach pracy,
- 2 stołówek szkolnych,
- 1 stołówki na koloniach/ półkoloniach,
- 1 zakładu usług cateringowych.

Podczas czynności kontrolnych w dwóch zakładach tj. w stołówce szkolnej i stołówce w zakładzie specjalnym i wychowawczym stwierdzono szereg nieprawidłowości dotyczących stanu sanitarno- technicznego pomieszczeń, urządzeń i sprzętów, przechowywania żywności bez zachowania segregacji, a także nieprawidłowego stanu porządkowego, niezachowania higieny osobistej przez zatrudniony personel oraz wprowadzania do obrotu środków spożywczych niezgodnych z wymaganiami Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. Zastosowano sankcje karne, wszczęto postępowanie administracyjne. Przeprowadzone ponowne czynności kontrolne potwierdziły usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

6. Działania w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego

Do zadań Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego należy:

podejmowanie działań mających na celu zapobieganie negatywnym skutkom wpływu czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na środowisko w tym na zdrowie ludzi na etapie planowania, projektowania i dopuszczania do użytkowania obiektów budowlanych - poprzez realizację zasadniczych działań wynikających z zapisów ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1261) oraz obowiązujących przepisów prawnych, w tym m. in.: ustawy z dnia 07 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2017 r. poz. 1322 z późn. zm.), ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405 z późn. zm.), ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 z późn. zm.)

Warunki sanitarne nadzorowane są m. in. poprzez:

- uzgadnianie, w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko sporządzanej dla projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
- opiniowanie, w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
- uczestniczenie, na wniosek organu samorządowego, w postępowaniu w sprawie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:
 - wydawanie opinii w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko dla przedsięwzięć zaliczanych do mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko a w przypadku stwierdzenia obowiązku przeprowadzenia tej oceny, określenia zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko
 - wydawanie opinii w sprawie zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięć zaliczanych do mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko
 - opiniowanie środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych
- opiniowanie warunków zabudowy oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego
- opiniowanie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących budowy oraz przebudowy obiektów budowlanych lub ich części
- wydawanie opinii o zgodności z warunkami sanitarnymi określonymi przepisami Unii Europejskiej przedsięwzięć, których realizacja jest wspomagana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ze Środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej
- wydawanie opinii dotyczących projektów planów remediacji historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi
- wydawanie opinii dotyczących warunków przeprowadzenia działań naprawczych w odniesieniu do szkody w środowisku

- wydawanie zgody na włączenie do eksploatacji urządzeń wodociągowych oraz stosowanie materiałów, wyrobów i preparatów, użytych w instalacjach i urządzeniach służących do uzdatniania i przesyłania wody
- kontrole obiektów w trakcie budowy, na wniosek strony (inwestora, wykonawcy)
- uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów nowo wybudowanych lub w których wykonano prace budowlane związane z rozszerzeniem działalności lub ze zmianą sposobu użytkowania obiektu lub lokalu (obiekty użyteczności publicznej, obiekty przemysłowe, obiekty służby zdrowia, oświaty i wychowania, obiekty nauki, lokale gastronomiczne, handlowe, apteki, zakłady kosmetyczne, fryzjerskie i odnowy biologicznej, obiekty usługowe różnego przeznaczenia)
- wydawanie opinii sanitarnej dla obiektów lub lokali odnośnie spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych, określonych przepisami (np. obiekty służby zdrowia, oświaty i wychowania, obiekty nauki, lokale gastronomiczne, handlowe, apteki, zakłady kosmetyczne, fryzjerskie i odnowy biologicznej)
- wyrażenie zgody w oparciu o rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1422 z późn. zm.)
- zajęcie stanowisk, w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych, w sprawie interwencji ludności na uciążliwości spowodowane m. in. działalnością obiektów lub lokali

Wydane opinie sanitarne, postanowienia, decyzje, uzgodnienia, wystąpienia miały na celu zapobieganie negatywnym wpływom czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na środowisko w tym na zdrowie ludzi oraz kontrolę przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i sanitarne.

W 2017 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Wrocławiu, w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, rozpatrzył 678 spraw dotyczących Powiatu Wrocławskiego, wydał łącznie 210 opinii w tym m. in w formie: opinii sanitarnych, zaświadczeń i uzgodnień - 78, postanowień – 132, dotyczących Powiatu Wrocławskiego, w tym między innymi:

- 4 uzgodnienia (w formie postanowienia) dotyczące zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy
- 114 uzgodnień (w formie postanowienia) dotyczących zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
- 3 opinie dotyczące projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zajętych w formie stanowiska wydanego w trybie art. 25 ust. 2 pkt. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym
- 60 opinii dotyczących projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w tym 3 formie postanowienia oraz 57 w formie stanowiska wydanego w trybie art. 25 ust. 2 pkt. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym
- 51 opinii dotyczących potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w tym 9 w formie postanowienia oraz 42 w trybie art. 78 ust. 4 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

- 7 opinii dotyczących środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia, w tym 6 w formie postanowienia oraz 1 w trybie art. 78 ust. 4 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko
- 2 opinie dotyczące dokumentacji projektowej,
- 268 stanowisk dotyczących dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych, zgłoszonych na podstawie art. 56 ustawy Prawo budowlane, w tym 41 stanowisk w formie opinii oraz 227 stanowisk w trybie art. 56 ust. 2 ustawy Prawo budowlane
- 34 opinie dotyczące stwierdzenia spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych
- 26 opinii w sprawach niewymienionych powyżej (w tym 25 w formie pisma)

Ponadto, w 2017 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Wrocławiu w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajął 113 stanowisk w sprawie zawiadomienia o przystąpieniu do sporządzania projektów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Wykonując zadania w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny we Wrocławiu przeprowadził 87 kontroli obiektów budowlanych.

Wydane opinie dotyczyły głównie:

- stwierdzenia wymagań higienicznych i zdrowotnych w obiektach budowlanych, realizowanych bez nałożonego obowiązku uzyskania pozwolenia na użytkowanie obiektu (obiekty ochrony zdrowia, np. gabinety lekarskie, apteki, hurtownie farmaceutyczne, obiekty żywnościowe i żywieniowe, np. lokale gastronomiczne, sklepy spożywcze, obiekty oświaty, np. przedszkola, punkty przedszkolne, żłobki, świetlice środowiskowe, lokale usługowe, np. gabinety kosmetyczne, zakłady fryzjerskie i odnowy biologicznej)
- dopuszczenia do użytkowania obiektu budowlanego, zgłoszonego na podstawie art. 56 ustawy Prawo budowlane (obiekty użyteczności publicznej, obiekty przemysłowe, obiekty oświaty i wychowania, obiekty nauki i dydaktyczne, centra magazynowo-logistyczne, budynki biurowo-usługowo-handlowe, budynki mieszkalne wielorodzinne w tym z częścią usługową, duże sklepy i pawilony handlowe), m.in.:
- budowa fabryki Baterii LG Chem w Biskupicach Podgórnych, gm. Kobierzyce wraz z zagospodarowaniem terenu (obiekt przeznaczony do produkcji i magazynowania baterii litowo-jonowych do samochodów elektrycznych PHEV i EV - montaż baterii z dostarczanych półproduktów oraz formowanie i ładowanie baterii, planowanie zatrudnienie 647 pracowników)
- budowa budynku o funkcji produkcyjno-magazynowej wraz z częścią biurową, budynkiem ochrony oraz niezbędną infrastrukturą techniczną w miejscowości Biskupice Podgórne przy gm. Kobierzyce - hala produkcyjno-magazynowa z częścią produkcyjno-magazynową, biurową, kantyny, zapleczem socjalno-sanitarnym dla pracowników, w hali produkcyjno-magazynowej planowana jest produkcja elementów plastikowych do układów hamulcowych
- budowa Marketu Budowlanego typu „Dom i Ogród” wraz z czterema wiatami magazynowymi przeznaczonymi na ekspozycję i zapas materiałów budowlanych oraz z zagospodarowaniem terenu przy w Mirkowie - obiekt w części administracyjno – biurowej dwukondygnacyjny, w części handlowej jednokondygnacyjny, o ogólnej

powierzchni użytkowej ok. 12 694,89 m² i kubaturze ogólnej ok. 96 531,74 m³, w ramach zagospodarowania terenu wykonano m.in. parking zewnętrzny ze zorganizowanymi 488 miejscami postojowymi, w tym 10 miejscami dla osób niepełnosprawnych

- budowa przedszkola 5-cio oddziałowego z blokiem kuchennym wraz z zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą techniczną, stanowiącego IV ETAP inwestycji pn.: "Budowa zespołu szkolnego (szkoła podstawowa i przedszkole) wraz z zagospodarowaniem terenu, infrastrukturą techniczną i drogową w Dobrzykowicach, obręb Dobrzykowice, gmina Czernica)" - budynek przeznaczony dla 125 dzieci z blokiem kuchennym przeznaczonym do przygotowywania posiłków dla dzieci z przedszkola oraz dla dzieci szkolnych

Wydane postanowienia dotyczyły głównie postępowania w sprawie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, tj. wydania opinii dotyczącej potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko a w przypadku stwierdzenia potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko również określenia zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko lub opiniowania środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięć pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych, m. in.:

- przedsięwzięcie pn. „Budowa drogi wojewódzkiej od węzła A4 Bielany Wrocławskie (ul. Karkonoska) do drogi wojewódzkiej (rondo Żerniki Wrocławskie) i do granicy Wrocławia (ul. Buforowa)” Wrocław, gm. Wrocław, gm. Kobierzyce, gm. Siechnice (realizacja przedmiotowego przedsięwzięcia rodzi liczne konflikty i protesty mieszkańców)
- przedsięwzięcie pn. "Budowa drogi gminnej – ulica Ryszarda Chomicza wraz z budową skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 348 w Nowej Wsi Wrocławskiej" - budowa drogi gminnej o długości 1395 m (ul. Ryszarda Chomicza) wraz z budową skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 348 w miejscowości Nowa Wieś Wrocławska, w tym budowa oświetlenia drogowego, budowa sieci wodociągowej, budowa kanału technologicznego, budowa ciągu pieszo-rowerowego, przebudowa dwóch linii elektroenergetycznych SN (napowietrznej i doziemnej), przebudowę linii teletechnicznych, budowa zatoki autobusowej

Biorąc pod uwagę wymagania higieniczne i sanitarne, działania inwestycyjne realizowane w 2017 roku na terenie Powiatu Wrocławskiego, nie spowodowały istotnych zagrożeń dla środowiska w tym na zdrowie ludzi

7. Wychowanie zdrowotne i promocja zdrowia

W 2017 r. prowadzono wieloletnie projekty obejmujące trzy obszary tematyczne: dieta i aktywność fizyczna oraz styl życia wolny od używek poprzez realizację programów kierowanych do środowiska nauczania i wychowania oraz promocję zdrowego stylu życia podczas eventów i festynów organizowanych dla społeczności lokalnej. Prowadzono także działania w obszarze profilaktyki chorób zakaźnych oraz profilaktyki chorób nowotworowych.

Podsumowano kolejne edycje koordynowanych i współrealizowanych przez PSSE we Wrocławiu przedsięwzięć prozdrowotnych o zasięgu ogólnopolskim i lokalnym, między innymi:

- XI edycję ogólnopolskiego programu edukacyjnego „Trzymaj formę”, adresowanego do gimnazjalistów, a także uczniów klas V-VI szkół podstawowych, który ma na celu kształtowanie prozdrowotnych nawyków poprzez promocję zasad aktywności fizycznej i zbilansowanej diety. Prowadzone przez nauczycieli w szkołach działania edukacyjne dot. zasad prawidłowej diety, w tym promowanie spożywania zdrowego drugiego śniadania w szkole, aktywnych form spędzania czasu wolnego (praca metodą projektu edukacyjnego – efekty prac zespołów projektowych prezentowane całej społeczności szkolnej, środowiskowe imprezy prozdrowotne).

W przedsięwzięciu tym wzięło udział, 6 placówek z Powiatu Wrocławskiego, działaniami w szkołach zostało objętych 1012 uczniów. Istotnym elementem tegorocznej edycji programu był ogólnopolski konkurs wiedzy „Trzymaj formę!”, do którego przystąpiło 199 uczniów z 12 gimnazjów z terenu Wrocławia i powiatu wrocławskiego, w tym 51 uczniów ze szkół w Żórawinie, Kamieńcu Wrocławskim i Długolece. Konkurs realizowano z wykorzystaniem platformy konkursowej. Do II etapu konkursu przeszła jedna uczennica z Żórawiny;

- lokalne działania w ramach Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce:

- wieloletni program przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas” o zasięgu ogólnopolskim, w którym aktywny udział wzięło w minionym roku 8 placówek przedszkolnych z Powiatu Wrocławskiego, działaniami objęto 460 dzieci oraz 123 ich rodziców i opiekunów. Przedsięwzięcie ma na celu wzrost świadomości i kompetencji dorosłych w zakresie ochrony najmłodszych przed ekspozycją na dym tytoniowy, jak również zwiększenie świadomości dzieci na temat szkodliwości palenia tytoniu i wzrost ich umiejętności w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy dorośli palą w ich obecności,

- ogólnopolski program antytytoniowej edukacji zdrowotnej kierowany do uczniów klas IV szkoły podstawowej „Bieg po zdrowie”, przygotowany przez Główny Inspektorat Sanitarny. Przedsięwzięcie to ma na celu zwiększanie wiedzy na temat szkodliwości palenia papierosów i kształtowanie umiejętności prozdrowotnych zapobiegających inicjacji tytoniowej /opóźniających ją/, spotkania z rodzicami – wsparcie działań dedykowanych uczniom, wzmacnianie kompetencji komunikacji i wychowania, wspierającego styl życia wolny od używek). W I edycji projektu wzięło udział 7 szkół z trzech gmin Powiatu Wrocławskiego. W zajęciach uczestniczyło 142

uczniów IV klas i ich rodzice. Przeszkoleni w PSSE we Wrocławiu nauczyciele / pedagodzy przeprowadzili zajęcia z uczniami, w jednej wytypowanej klasie IV, w każdej szkole. W jednej ze szkół na terenie Gminy Długołęka rozszerzono działania programowe na dodatkową grupę uczniów z dwóch klas IV – 42 uczniów (działaniami objęto wszystkie oddziały kl. IV), potrzebne do realizacji zadań z uczniami materiały były powielane w placówce,

- kontynuowano współrealizację akcji „Badajcie się drogie Mamy, bo My dzieci Was kochamy” - działania Dolnośląskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ, Dolnośląskiego Centrum Onkologii we Wrocławiu, Fundacji Wspierania Onkologii Dolnośląskiej „Razem Wygramy”, wspólnie z jednostkami inspekcji sanitarnej woj. dolnośląskiego, pod honorowym patronatem Wojewody Dolnośląskiego i Marszałka Województwa Dolnośląskiego. Przedsięwzięcie to ma na celu zwiększenie liczby kobiet systematycznie korzystających z badań profilaktycznych w raku szyjki macicy. Przedszkola otrzymywały okolicznościowe laurki dla Mam, do pokolorowania przez dzieci i wręczenia podczas środowiskowych imprez w okolicy 26 maja – z okazji Dnia Matki. W roku 2017, podobnie jak w latach ubiegłych, działaniami objęto wszystkie publiczne i niepubliczne placówki przedszkolne na terenie Gmin Powiatu Wrocławskiego. Okolicznościowe laurki-kolorowanki z informacją o cytologii zostały przesłane do 95 placówek, łącznie dla 6172 mam dzieci przedszkolnych.

- prowadzono działania informacyjne w ramach profilaktyki wszawicy udostępniając rodzicom dzieci ze żłobków, przedszkoli i szkół podstawowych elektroniczne wersje materiałów o przeciwdziałaniu wszawicy, wydane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego Państwowy Zakład Higieny. Materiały przekazano za pośrednictwem Wydziałów/Referatów Edukacji i Zespołów Obsługi Jednostek Oświatowych.

W tym roku szkolnym podobna liczba placówek kontynuowała programy: „Czyste powietrze wokół nas” i „Trzymaj formę!”.

Przez cztery lata prowadziliśmy w szkołach podstawowych i przedszkolach program „Moje dziecko idzie do szkoły”, adresowany do rodziców uczniów rozpoczynających naukę w szkole podstawowej, a także samych dzieci, którego celem jest kształtowanie prawidłowych nawyków i umiejętności prozdrowotnych wśród najmłodszych oraz wzrost poziomu wiedzy i świadomości rodziców na temat takich elementów zdrowego stylu życia jak: dieta dziecka w wieku szkolnym, aktywność fizyczna, ogóle zasady higieny osobistej i otoczenia, bezpieczeństwo, higiena pracy dziecka w domu i w szkole, aspekty rozwoju psychospołecznego. W ostatniej edycji w projekcie uczestniczyło 41 placówek z 8 gmin. Niestety w związku z wycofaniem się partnera odpowiedzialnego za część wydawniczą przedsięwzięcia nie możemy kontynuować programu.

Istotnym problemem było zaniechanie realizacji przedsięwzięcia edukacyjnego kierowanego do uczniów szkół ponadgimnazjalnych „ARS, czyli jak dbać o miłość”, w ramach zainicjowanego przez Główny Inspektorat Sanitarny w 2013 roku Programu przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych (KIK/68). Działanie to miało na celu wzrost świadomości młodych osób dot. szkodliwego oddziaływania różnych substancji psychoaktywnych na zdrowie (także w kontekście posiadania przez nich w przyszłości potomstwa), na relacje międzyludzkie, budowanie dystansu młodzieży wobec używania psychostymulantów (alkohol, nikotyna, narkotyki). W roku szkolnym 2014/2015 program realizowały wszystkie szkoły ponadgimnazjalne

z Powiatu Wrocławskiego. Program został wysoko oceniony (badania ankietowe) przez młodzież jak i szkolnych koordynatorów tego przedsięwzięcia. Niestety, w roku szkolnym 2015/2016 i 2016/2017 z różnych powodów, szkoły nie kontynuowały tego projektu.

Dyrektorzy szkół nie przyjęli także do realizacji programu edukacyjnego dla uczniów klas I szkół ponadpodstawowych „Wybierz życie – pierwszy krok”, którego celem jest wzrost świadomości na temat chorób HPV zależnych, przeciwdziałanie zakażeniom HPV i innym infekcjom przenoszonym drogą płciową, motywowanie do systematycznego udziału w badaniach profilaktycznych, zmniejszających ryzyko zachorowania na raka szyjki macicy. W roku szkolnym 2017/2018 ponownie zachęciliśmy Dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych i przeszkolonych edukatorów do wznowienia programu „ARS, czyli jak dbać o miłość”.

Od kilku lat systematycznie przedszkola i szkoły są zapraszane do realizacji powyższych działań (szkolenia inauguracyjne / imprezy środowiskowe). Część placówek podjęła współpracę i prowadzi cyklicznie działania we wskazanych powyżej obszarach. Priorytetem Oddziału Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia w kolejnych latach jest zaangażowanie większej liczby przedszkoli/szkół do udziału w programach inspekcji sanitarnej. Liczymy na pomoc władz samorządowych, a szczególnie Jednostek Oświatowych, w popularyzacji oferowanych programów oraz wsparcie działań podejmowanych już bezpośrednio w placówkach, w celu zwiększenia liczby odbiorców prozdrowotnych projektów.

8. Laboratoria

Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej we Wrocławiu
w 2017 r. wykonywał:

- badania chemiczne oraz badania właściwości fizycznych wody,
- badania mikrobiologiczne wody,
- badania skuteczności procesów sterylizacji,
- badania i pomiary czynników fizycznych i chemicznych na stanowiskach pracy,
- badania czynników szkodliwych dla zdrowia w pomieszczeniach przeznaczonych na stały pobyt ludzi.

W 2017 roku w trakcie kolejnej oceny w nadzorze Oddział Laboratoryjny potwierdził spełnienie kompetencji technicznych w zakresie metod dotychczas akredytowanych oraz metod zgłoszonych do rozszerzenia zakresu akredytacji. Wykaz metod akredytowanych wykonywanych w Oddziale Laboratoryjnym PSSE we Wrocławiu zawarty jest w aktualnie obowiązującym wydaniu Zakresu Akredytacji Laboratorium Badawczego Nr AB 489. Certyfikat Akredytacji Laboratorium Badawczego Nr AB 489 wydany przez Polskie Centrum Akredytacji ważny do 02.06.2020 r.

Utrzymywany w Oddziale Laboratoryjnym system zarządzania którego zgodność z dokumentami odniesienia potwierdza PCA w trakcie kolejnych ocen pozwala wykonywać na odpowiednim poziomie zadania w ramach istniejących struktur zintegrowanej bazy laboratoryjnej Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie województwa dolnośląskiego.